

B. 191.

39
41
52
59
56
50
61
71
81
91
101
111
121
131
141
151
161
171
181

XXXI.

82
50

POLYMNEMONES

SIVE

**MEMORIAE
DIVINIORIS**

EXEMPLORVM PLVS. CENTVM

EX VARIA

PRAESERTIM ERVDITORVM HISTORIA
DEPROMTORVM

CONTINVATIO TERTIA

QVA AD

ORATIONES

IN SOLEMNIBVS CAROLINIS AD D V KAL FEBR.
POST MERIDIEM A PRECIBVS PVBLICIS
BENEVOLE AVDIENDAS

GONCIONEM VIRORVM SPECTATISSIMORVM
IN MVSEVM STADENSE PVBLICVM

PER QVAM OFFICIOSE CONVOCAT

MICHAEL RICHEY
RECTOR

STADAE OPERIS HOLVVEINIANIS
A CIO IO CC XI

82

POLYMNEMONES
SIVE
MEMORIAE
DIVINIORIS

EXEMPLORVM PLVS CENTVM
EX VARIA
PRAESERTIM ERADITORVM HISTORIA
DEPONTORVM

CONTINVATIO TERTIA
QVA AD
ORATIONES

IN SOLEMNIBVS CAROLINE AD D V KAL FEBR.
POST MERIDIEM A PRAEBOVS PVBLCIS
BENEVOLE AUDIENDIS
CONCIONEM VIRORVM SPECTATISSIMORVM
IN MUSEVM STADENSE PVBLCVM
PER QVAM OFFICIOSE CONVOCAT

MICHAEL RICHEY
RECTOR

STADAE OPERIS HOLVBIANIS
A CCC LXXII

T tandem ad finem paullatim decur-
rat haec nostra de hominibus memoria
claris commentatio, non tenuis eorum
manipulus nunc denuo prodit, residuis
pro nouissimo agmine referuatis, quos
vna cum nobili superiorum supplemento,
annuente Deo, alias extrudam. Quan-
quam enim exempla plus centum in
chartis antegressis iam exhibuerim, atque nunc, his additis, ab altera
centuria completa propius absim; haud arbitror tamen, in hoc genere
vitium esse, plus dare, quam promissum sit, praesertim cum ipsae argu-
menti diuitiae, ne omnibus quidem forulis excussis (1), virgeant libera-
litate. Quod si igitur ii lectores hactenus nondum pertaefos experti
sunt, qui de Eruditis statura paruis, de malis eruditorum vxoribus, aliis-
que eiusmodi argumentis plus satis singularibus (2) scripserunt; non
est,

(1) Nam quantum non subsidii afferre nobis potuisset libellus ille *Ioannis Brancaeii*,
ICti Panormitani, qui inscribitur *Ars memoriae vindicata*, editus Panormi
anno 1702. 12. in quo, vt cognosco ex *Actis Erud. Lips.* A. 1703. pag. 65. sq.
praeter artis illius decantatissimae vindicias, immensus proflat numerus eorum,
qui tenacissima memoria sternerunt! Sed fuit nobis in hoc Germaniae angulo
Siculis illis auxiliis carendum.

(2) Historia literaria iam fere luxuriante, non deerunt tandem, vt opinor, qui de
eruditis quoque obesis & macilentis, de lippis item & gibberis scriptitaturi sint;
siquidem ad scribendi necessitatem satis est; nihil adhuc *singulare* de eo argu-
mento scriptum esse.

est, quod verear, ne quis rerum memoratu digniorum lectione fatigetur. Tanto enim iustus est scribendi officium, quanto ii, de quibus scribimus, ultra communem hominum sortem excellent. Praeterea nec mihi suaui haec ex amoeno *παρέργα* voluptas, nec tantis polymnemonibus memoriae perennitas erit inuidenda.

Ordia ab exemplis duobus, quae ideo praetermitti non potuerunt, ne viderer ad eorum commendationem ab aliis factam non aduertisse: quamquam ceterum admirationem praegrandem non facile mouebunt. Nam quae de *Michael* NEANDRO, tanquam argumenta memoriae diuiniore, solius Clarmundi fide attulit Auracherus (3), quod scilicet ob memoriae bonitatem studiis literarum addictus fuerit, & eius ope Pythagorae, Phocylidis ac Theognidis sententias fere edidicerit; ea non videntur communem multorum felicitatem satis transcendere (4). Idem Auracherus, & ante eum Car. Frid. Pezoldus

(5)

(3) Hunc *Io. Jac. Auracherum*, Venetum, iuuenem elegantissime doctum, haud pridem lenae praematura morte extinctum esse, cognoui ex viri celeberrimi B. G. Struuii *Supplementis ad nostriam, vel litterarise* nuper editis, pag. 134. Doleo hominem florentissimum, magnae spei praereptum, & nullus ei inuideo iudicium C. Struuii, quo Auracheri sui Dissertationem *de Memoria* nostris duobus programmatibus longe plenior, & exemplis multo plumbus referam praedicat. Laudatori tamen clarissimo constare potuisse puto, duo nostra priora programmata non omnem apparatus nostrum exhaustisse, sed nomen senem non ultra litteram G produxisse; Auracherum vero (nostris etiam symbolis ditatum) per vniuersum Alph. betum decurrisse, adeoque exemplorum numero nostra initia facile superasse. Postquam autem effusa a nobis fuerint omnia, quae hanc in rem collegimus, non erit fortassis, cur nostra congeries, siue copiam, siue delectum spectes, postponatur Auracherianae; etiamsi huic accesserit spicilegium illud prolixum, quod post fata iuuenis clarissimi se possidere ait Celeb. Struuius, in publicum aliquando euulgandum.

(4) Ceterum quantum vir fuerit Michael Neander, & scripta eius, & merita, & infinita virorum summorum testimonia loquuntur. Morhofius *communem Germaniae Praeceptorem* vocat, Tom. I. *Polyhist.* Lib. I. c. 18. § II. qui titulus, si forte nimius, & soli Melanchthoni relinquendus videatur, certum tamen est, rem publicam scholasticam, a Lutheri temporibus, neminem habuisse in omni Germania diligentiorum architectum, quam hunc Neandrum. Obiter addo, ap. Thuanum & Koenigium pro Silesia rescribendam esse, Lusatiam Neandi patriam; item ap. Teisserium in *Elog. Thuan.* P. II. pag. 228. pro Academia Isfeldensi reponendum esse Gymnasium Isfeldense in Hercynia, cui Rector

(5) NEPOTIANVM Presbyterum, aetate iuuenem, Heliodori Praefulis ex sorore nepotem, quem Hieronymus Timotheum sui temporis vocat, inter admiranda memoriae exempla collocant; vterque inhaerens verbis Drexelii (6), qui Nepotianum ait libros ea memoriae facilitate tractauisse, vt in familiaribus colloquiis ac disputationibus, si quid eruditionis in medium fuisset prolatum, statim expedite diceret: hoc Tertulliani est, hoc Cypriani, hoc Laëtantii: illud Hilarii est: sic Minutius Felix, ita Victorinus, in hunc modum locutus est Arnobius. At enim vero si inspicias ipsum Hieronymi locum, ex quo omnis illa de Nepotiani memoria opinio manauit, nihil ibi de memoriae praestantia, omnia autem de candore & modestia dicta esse deprehendes. Ita enim ille in epistola de morte Nepotiani ad Heliodorum consolatoria (7): *Sermo eius per omne conuiuium de scriptoribus aliquid proponere, libenter audire, respondere verecunde, reëta suscipere, praua non acriter confutare, disputantem contra se magis docere quam vincere. Et ingenio pudore, qui ornat aetatem, quid cuius esset, simpliciter confiteri. Atque in hunc modum, eruditionis gloriam declinando, eruditissimus habebatur. Illud, aiebat, Tertulliani, istud Cypriani, hoc Laëtantii, illud Hilarii est. Sic Minutius Felix, ita Victorinus, in hunc modum est loquutus Arnobius. Me quoque, quia pro sodalitate auunculi diligebat, interdum proferebat in medium. Lectio neque assidua, & meditatione diuturna peëctus suum bibliothecam fecerat Christi. Apparet ex his, Nepotianum non quidquid in colloquiis, & a quibuscunque prolatum fuerit, statim, quasi omnes scriptores memoriter teneret, suo quoduis auctori assignare potuisse; sed, siquid ipse ex alio auctore attulerit, nomen etiam eius simul professum fuisse, ne ea, quae aliena essent, pro suis venditare videretur. Praeter mentem itaque Hieronymi ad memoriae specimen trahit Drexelius, quod arrogantiae tantum euitandae causa a Nepotiano factum intelligitur. Certior fortassis memoriae facultas censetur NERONIS *Claudi Caesaris*, qui*

A 2

omnes

per 45 annos ira praefuit Neander, vt falsus sit Melanchthon, nullos Wittenbergam adire doctiores, quam qui Hlesfelda, ex Neandri schola, aduentarent.

(5) In Dissert. de Memoria memorabili saepe nobis allegata pag. 27 sq.

(6) Part. I. *Aurifod.* cap. II. p. m. 16, a quo non discrepat Laur. Beyerlinck in *Theat. vit. hum.* lit. M. p. 402. A.

(7) Quae inscribitur *Epitaphium Nepotiani* Tomo. I. Opp. Epist. III. p. 16., edit. Fef. 1684. f.

omnes ordines subinde ac memoriter salutavit (8): certior etiam NONNI illius, quem aiunt sexies totum Demosthenem edidicisse (9). Maiorem quoque gratiam debeo B. Aurachero, quod admonuerit de *Laurentio* NORMANNO, Theologo quondam Vpsaliensi, & omnium Suecorum, quos aetas nostra vidit, Graece doctissimo (10), in quo ut egregia multa fuerunt, ita memoria plane excelluit. Nam non tantum Carolus Lundius Ictus Vpsaliensis hoc nomine eum laudavit (11); sed ipse quoque Auracherus, sibi ex fide dignis hoc singulare specimen innotuisse, refert, quod, cum Normannus *bibliopheciam*, summa cum laude abs se administratam, alteri traderet, collato cum libris tradendis catalogo, ipse non solum singulorum (erant autem ultra triginta voluminum millia) formam, annum locumque editionis memoriter indicare, sed & de librorum ac editionum, imo & autorum conditione ac satis differere potuerit, ad stuporem usque praesentium omnium. Extat etiam adhuc Vpsaliae testimonium, quo eum Stregnesia Vpsaliam abeuntem, cum vix decimum quartum aetatis annum attingisset, Gymnasiae Rector ornatum, ita obsegnatum: *Talem nunc vobis Stregnesia mittit, qualem nec vidit, nec videbit unquam.* Praetereo tenacem memoriam iuuenum inter Romanos clarissimorum, *Fusci Salinatoris* & *NVMIDI Quadrati*, quam commendat Plinius iunior L. VI. Epist. XI.

Celebraui supra rarum illud Hieronymi Magii exemplum, qui libris omnibus destitutus, solo memoriae beneficio, in carcere Turcico, de *Tintinnabulis* & de *Equuleo* commentari potuit. Nunc habeo quem illi iungam, *Mutium* ODDVM Vrbinatem Mathematicum, qui anno

(8) Ut tradit Suetonius in eius vita cap. X § 6.

(9) Teste Suida, in voc. *Σαλῆσιος*, qui addit, cum tamen ne quidem os aperire potuisset ad orationem concinne habendam. Ratio est: *Οὐ γὰρ ἐστὶ ταυτὸν ἐς πλῆθος ἀποσπῆσαι, καὶ γράφειν ἐς ἀλλοῦς.*

(10) Tantus Graecarum literarum in Normanno amor fuisse perhibetur, ut filiis suis omnibus nomina Graeca, imo vni eorum plane Homeri nomen imposuerit, quod hunc Poetam praeter ceteris deperiret. vide die *Historischen Remarques* Anni 1703. p. 359. Vitam Normanni habes ibid. pag. 246 sq. & in *Nouis Letterar. maris Baltici*, A. 1705. p. 145. item in Erdmanni *Uhsen Leben der Kirchengel. Lehrer* Seculi XVI & XVII. p. 841. Obiit enim anno 1703. d. 21 Maii.

(11) In Oratione funebri III, Id. Octob. A. 1703. Vpsaliae habita, & ibidem excusa in 4to.

anno 1631 decessit. Is enim, quum Francisco Mariae II. Vrbinatum Duci operam suam architectus addidisset, atque ex suspitione perfidiae in capitis discrimen venisset, inter diuturna vincula, nullo nisi memoriae subsidio adiutus, aliquot libros mathematicos conscripsit. Testem afferam Ianum Nicium Erythraeum (12), ut fidem rei habeat lector, & simul noua seripcionis instrumenta, quae necessitas peperit, admiretur. Pisauri coniectus in arcem, singulis fere diebus expetebat, dum securi feriretur: id enim sibi satum eo anno instare coniecerat ex affectione caeli, qua primum spiritum duxerat; id ipsum asruente Magino; qui, ex vana atque inutili Mathematicorum disciplina simul adiecent, si potuisset eius anni calamitatem effugere, nullum ipsi posthac a securi periculum fore, sed multos annos laetos felicesque potendi. Eo igitur anno, vnde tantus fuerat metus, elapso, cepit ad se animum reuocare; atque in emporia bibula charta (non enim melior suppetebat) carbone, in styli formam aedificato, instituit librum de horologiis conscribere, nullo librorum auxilio subleuatus; & quia erat periculum, ne literae, male chartae haerentes, exciderent, primum rationem inuenit, qua bibulae chartae inter se plures cohaerent: tum in nucis iuglandis putamen, tanquam in atramentarium, gossypii loco, lanam e culcita delectam intulit, & carbone aqua diluta imbuir, in quam calamum ex arundine factum intingeret; postremo circinum, ex duobus oliuae ramulis, lino compactis, extruxit; ac per hanc rationem eos omnes libros composuit, qui Mediolani ac Venetiis impressi feruntur: videlicet, de Norma, de Fabrica vsuque circini polymetri, de Horologiis solaribus. Quemadmodum igitur Magio haud dissimilis hic Oddus fuit, ita Neronem, quem paullo ante commemorauimus, eadem memoriae & praestantia & vsu aequauit M. Saluine OTHO Romanorum Imperator. Auctor enim est Tacitus (13), cum in itinere, in agmine, in stationibus, vetustissimum quemque militum nomine vocasse, atque hoc genere ambitionis, quod memoriae bonitate subnixum erat, studia hominum, ipsumque imperium sibi conciliaffe.

In Ioanne PAPPO, Theologo quondam Argentoratensi, non gene-

A 3

is

(12) Ex *Pinacoth.* I. pag. m. 175.

(13) Lib. I. *Historiar.* cap. XXIII. conf. Alex. ab Alexandro Lib. VI. *Dier. Genial.* cap. 18. & Sueton. in *Orhone.* cap. 4.

ris nobilitate magis (14) quam praecoci eruditione (15) & scriptis (16) celeberrimo, quanta fuerit memoria, & quam prudens etiam in ea adiuuanda consilium, non possum luculentioribus, quam optimi viri ac Polyhistoris Matthiae Berneggeri verbis demonstrare. Hoc loco, inquit ille (17) *mihi temperare nequeo, quin de clarissimo quondam in hac Academia Theologo, Ioanne Pappo commemorem aliquid, quod vobis omnibus vel propter memoriam tanti viri credo non iniucundum esse futurum. Is ut aliis excellentibus animi dotibus diuinitus erat ornatus, quas nunc carendo demum agnoscimus, quasque mirari facilius est, quam laudare: sic inprimis adeo felici memoria praesabat, ut quamuis pagellam etsi longiusculam, ter vel a se lectam, vel ab alio praelictam, possit ad verbum recitare memoriter. Cum ex eo quaereretur, equo id artificio fuisset assecutus: triplici, respondit: Grammatico vno, altero dialectico, tertio rhetorico. In prima enim lectione sic vim potestatemque vocabulorum, & genuinum auctoris sensum expendere: in altera $\sigma\upsilon\upsilon\chi\epsilon\alpha\upsilon$ obseruare, ac logicam textus propositi dispositionem instituire: in tertia denique quicquid artificii rhetorici est, cogitatione digerere: atque ita*

citra

- (14) Vide Melchiorem Adami in *Vitis Theologor. Germ. norum.* pag. 382. edit. in fol. Reinh. Henr. Rollium in *Biblioth. Nobilitum Theologor.* pag. 187 sqq.
- (15) Anno enim aetatis 13 Academiam adiit; anno 15 primum in Philosophia gradum adeptus; anno 17 duobus Comitibus Falckensteinensibus gubernator praefectus; anno 20 Ecclesiae Reichouillanae praepositus, & anno denique aetatis 21 in Academia Argentor. Doctor publicus constitutus est. Quibus de causis locum sane meruisset inter eos, qui ab Adr. Bulleto, Dau. Schuitero, Io. Christoph. Wolfio, ac G. Henr. Goetzio ob praecocam eruditionem in commentariis relati sunt, quorum nemo tamen Pappum attingit.
- (16) Horum catalogum plenum, quod constat, nemo adhuc nobis dedit, nisi auctor praefationis elegantis ad Pappi nostri *Hypotyposin doctrinae Christianae*, edit. Argent. 1698. quam praefationem idcirco commendat Crenius loc. citand. Quamuis ceteroqui de vita & laudibus Pappi, praeter iam allegatos, consuli possint Paul. Freherus in *Theatro*, Andr. Carolus in *Memorab. Eccles. Sec. XVII*, L. I. pag. 226. & qui praee ceteris in conquirendis Pappi elogiis diligens fuit, Georg. Serpilus in den *Ehren-Gedächtnissen unterschiedl. Theologorum die in Schwaben geböhren* / pag. 115 sqq.
- (17) In *Oratione de parandae doctrinae modum illegitimum*, quae est secunda Decadis editae Argentor. 1640. Eadem Berneggeri verba reddiderunt etiam Tentzelius in *Colloqu. mensr.* 1689. pag. 271. Fechtius in *Histor. Colloquii Emmending.* cap. VIII, § 5. pag. III. Crenius P. II. *Animaduers.* pag. 183. Putschius de *Inuent. Non-Antiq.* pag. 141. Rollius loc. cit. p. 189. Serpilus loc. cit. pag. 116.

citra omnem difficultatem quicquid velit, in animi demittere. Crediderim hac ipsa usum arte magnum illum Iulium Caesarem Scaligerum, ut de se ipse testatur, Ionicos versus centum & viginti vespertina meditatione conceptos, postredie ad verbum, sine illa haesitatione, distasse. Quanto vero solidior haec edificandi ratio, quam ea est, quae locis, characteribus, imaginibusque constat, quarum varietas naturalem memoriam adeo praegravat, ut prae memoriae tenacitate non raro maniam esse phrenesin inducat (18). Cum illustri hoc Theologo Germano vix quemquam aptius coniungere possum, quam illustrem aliquem Gallum, a quo itidem nec genus, nec praecox sapientia (19) nec memoria prorsus diuina abfuit. Is est *Blasius PASCALIS*, Mathematicus quidem consummatissimus (20), sed rerum etiam Theologicarum abunde peritus (21), cuius vitam scripsit soror eius, Perrerii vxor (22); nec dubito, quin eidem forori debeantur quoque ea, quae in praefatione ad *Cogitata posthuma* Pascalis, saepius edita,

(18) Iisdem verbis de memoria imaginum sententiam dixit Agrippa de *Vanit. art. & scient.* cap. 10. Pappi vero artificium mnemonicum ex merito commendauit Tenzelius l. c.

(19) Vid. Io. Christoph. Wolfii, viri ad magna enitenti, ad maxima nati, *Primitias Flensburgenses*, pag. 24. 25.

(20) Vix enim annos natus XVI. Tractatum conscripsit de *Sectionibus Conicis*, tanto demonstrationum pondere, ut post Archimedis tempora nihil solidius prodiisse iudicatum sit. Praeterea inuentis arithmeticis, & experimentis de aeris gravitate, deque liquorum aequilibrio, mirum in modum inuit scientiam naturalem & disciplinas mathematicas, stupente ipso Cartesio, & summis quibusque viris tantum ingenium admittantibus.

(21) Id apparet ex praestantissimo eius opere, quod contra Atheos molitus est; cuius indigestam materiam reliquit. morte praematura anno aetatis 39 abieptus; schedae vero ab amicis collectae & editae sunt sub titulo *Pensées de Mr. Pascal sur La Religion, & sur quelques autres sujets*. Quanta vero in in posthumis his *Cogitatis* sublimitas, quantum ingenii acumen sit, ita dudum communi eruditorum consensu celebratum est, ut confirmari non sit opus. Ne quid dicam de *Litteris provincialibus* ab eo sub *Ludovici Montaltii* nomine editis; quo libro vix vilius vnquam Iesuitis eorumque doctrinae morali sanctior prodiit, ut non immerito in omnes fere linguas nobiliores translatus, & amplificatores pariter ac oppugnatores celeberrimos nactus sit.

(22) Hanc Perreriam (*Madame Perrier*) quantum scio, adhuc nemo ex iis commemorauit, qui inter nostros de feminarum scriptis egerunt. Saltem in Junckeri, Paschii, Eberti, Schulteti, Engelkenii schediasmatibus altum est de ea silentium.

edita, de vita eius habentur. Ibi vero inter alia haec lego (23): *Et comme il avoit une memoire excellente & qu' on peut dire même prodigieuse, est sorte qu' il a souvent assuré, qu' il n' avoit jamais rien oublié de ce qu' il avoit une fois bien imprimé dans son esprit; lors qu' il s' étoit ainsi quelque tems appliqué à un sujet, il ne craignoit pas, que les pensées, qui lui étoient venues, lui pussent jamais échapper; & c' est pourquoi il differoit asses souvent de les écrire, soit qu' il n' en eust pas de loisir, soit que sa santé qui a presque toujours été languissante & imparfaite, ne fût pas assez forte pour lui permettre de travailler avec application. C' est ce qui a été cause, que l' on a perdu à sa mort la plus grande partie de ce qu' il avoit déjà conçu, touchant son dessein. Car il n' a presque rien écrit des principales raisons, dont il vouloit se servir, des fondemens sur lesquels il pretendoit appuyer son ouvrage, & de l' ordre, qu' il vouloit y garder; ce qui étoit assurément tres considerable. Tout cela étoit tellement gravé dans son esprit & dans sa memoire, qu' ayant negligé de l' écrire lorsqu' il l' auroit peut-être pû faire, il se trouva, lorsqu' il l' auroit bien voulu, hors d' état d' y pouvoir du tout travailler.* *Adam domestico huic testimonio verba Ioannis Lockii, Angli nobilissimi (24): De domino isto Paschale fertur, cuius sublime & excellens ingenium prodigii simile erat, ipsam nihili illorum omnium, quae p. r. totius rationalis acui curriculum fecisset, legisset aut cogitasset, memoriam unquam amississe, donec labefactata corporis valetudinemotemoria eius labefactasset. Hoc rarissime adeo in hominibus cernitur, ut illis incredibile videatur, quibus moris est, alios ex ingenii sui modulo metiri.* Certavit autem in hoc viro cum memoriae felicitate iudicium quoque acerrimum, & ingenium fere portentosum, adeo ut Petrus Baylius, non vanus alioqui laudator, eum appellet *un des plus sublimes esprits du monde* (25), & post multa de eo praeclare dicta, ita aliquando concludat (26): *Si cela*

(23) Pag. * 2. b edit, Amst. 1677. 12. Eadem partim excerptit & Latine etiam reddidit Ant. Boremanus in *Var. Lect.* cap. III. pag. 13.

(24) *De Intellectu humano.* Lib. II. cap. X. § 9. pag. 164. edit Lips 1709. 8.

(25) Tom. III. *Dictionar.* pag. 2304, ubi de Paschali nostro copiosissime. Textit quoque vitam eius Mr. Perrault, dans *les Hommes illustres, qui ont paru en France, pendant le XVII. siecle.* T. I. pag. 215 lqq. edit. in 8. Deprehendo autem, Carolum hunc Perralum vineta Perreirae hic gnauiter cecidisse, quod apparet, si conferantur ea, quae Baylius l. c. Not. (B) ex Vita Paschalis de *Madame Perrier* attulit, cum iis quae Mr. Perrault pag. 219 iisdem verbis rescribit, Quod, an ad plagii crimen factus sit, arbitrium lectoris cognoscendis esto.

(26) Loc. cit. pag. 2307. *Remarque* (H).

cela & les autres choses, que j'ay apportées, sont veritables, il faut contenir ne-
 cessairement, que Mr. Pascal étoit un prodige, & si je n'osois servir de cette ex-
 pression, je le nommerois un individu paradoxe de l'espece humaine.
 Il merite, qu'on doute, s'il est né de femme; il le merite, dis je, mieux que ce
 grand Philosophe de Sicile, que Lucrece a regalé de cette louange. Sed de
 Pascali satis. Assurgendum nunc est PAVLO IV Romanorum Pon-
 tifici, quamvis de praeclara illius memoria in promptu non sit testis,
 praeter Drexelium, quem alias non satis cautum in hoc laudis genere
 deprehendimus. Hic in Aurifodina l. c. Scholae, inquit, *Salernitanae*
librum in memoria habuit: Galenum Graece a capite ad calcem perlegit: sacra
Biblia ad verbum edidicit. In extrema senectute (vixit autem annis octoginta
tribus) integras e Tullio, Virgilio, aliisque auctoribus paginas inoffenso recitavit.
Memoria prorsus admiranda, cui parem non tulerint multa retro secula. Cum
 vero hic Pontifex, dum viueret, septuaginta Cardinales in satellitium
 suum adsciuerit (27), indignum esset, eum in hac nostra Polymnemo-
 num turba nullo comite stipatum incedere. Quare duos ipsi adiungi-
 mus satellites purpuratos, alterum Perrenotum, alterum Perronium,
 Antonius quidem PERRENOTVS, Cardinalis *Granuellanus* (28) tam
 prompta fuit memoria, vt septem linguas calluerit, & quinque scribis,
 quos a secretis epistolis habuit, dictitando diuerso sermone simul nego-
 tium facessere potuerit (29). Longe autem magis admirandus *Iacobus*
David PERRONIVS Cardinalis, Henrici III Galliae & Poloniae Regis
 B quon-

(27) Notante Dieterico in *Breniar. Pontif.* pag. 388 § 4.

(28) Gente Italus, Philippo II Hispaniarum Regi a consiliis sanctioribus, & ab eo
 primarius Mechliniensium Praeful, ac deinceps Pro-Rex Neapolis constitutus,
 Obiit septuagenarius, anno 1586. Ei Iustus Lipsius iuuenis libros suos Varia-
 rum Lectionum inscripsit, & immodicis encomiis, non tanquam ad hominem,
 sed tanquam ad Deum coelo delapsum, praefatus est. Famaus vero Strada,
 provinciam Neapolitanam quadriennio eum rexisse, scribit, *magna quidem*
prudenciae laude, minore tamen pudicitiae cura, quam senem, sacraeque orna-
tum purpura condecorat. Decad. I. de Bell. Belg. Lib. IV, pag. 101 edit. Rom. in
 fol. Nihil autem Strada de memoria Perrenotii; quem non visum, vt solet,
 allegauit Misander in *Delic. Histor.* pag. 212. Quemadmodum Granuellinum pro
 Granuellano incautus ex Pezoldo exscripsit [Paullini, in *Philosoph.* Teyerab.
 pag. 669.

(29) Bullare *Acad. des Sciences* T. I, Lib. I, pag. 77, Pezoldus pag. 25 num. 25. Zeille-
 rus Centur. VI, Epist. 56, p. m. 888.

quondam Praceptor. Incredibile dictu est, potuisse hominem orationem integram, quae vnam cum dimidia horam occupauerat, semel auditam, post tridui spatium, ne verbo quidem elabente, recitare (30). Non graue erit lectori, si rei tam insolenti fidem faciam verbis paullo quidem prolixioribus, & pro hodierno linguae Gallicae nitore obsoletis, Francisci a Cruce-Cœnomana, Βιβλιοθηκογράφου rarissimi: nam hictestis oculatus miraculo adfuit, & liber eius in his nostris terris paucorum manibus teritur (31): *Voicy donq ce qu' il y a de tant remarquable, touchant sa diuine memoire (ce qui ne deura estre odieux à pas vn, si ie suis vn peu long à le discourir) car ie pourroy dire autres choses, qui ne seroyent pas de telle consequence, & pour personnes de moindre valeur. L' an passé 1583 Mathieu Bossulus Parisien (l' vn des premiers philosophes, & des plus eloquents Orateurs de nostre siecle) prononça vne for docte harangue, au college de Boncour à Paris, en la louange de l' arontoire & des Orateurs, laquelle dura enuiron d' vne heure & demie, à la prononciation de la quelle estoit present le dit Sieur du Perron, avec autres, des premiers hommes de ce siecle (les quels ie nommeray par honneur) se auoir est, Messieurs Cuias, Scaliger, Baif, des Portes, & autres en nombre infiny. & il aduint, qu' à trois iours apres, le Sieur du Perron me rencontra dans la grande salle du Palais de Paris, auquel ie feis recit du plaisir que j' auois receu ayant ouy haranguer vn si gentil personnage que le dit Bossulus, il me respondit alors, que si ie voulois ouir repeter de mot à mot toute la dite harangue, qu' il me la reciteroit promptement, & sans y faillir d' vn seul point, ce que l' ayant prié de ce faire, il commença à reciter cette docte Oraison, par les mesmes vers, desquels auoit vsé le dit Bossulus, & la continua si auant, que voyant assez de preuve de sa memoire, ie le priay de cesser: car cela eust duré plus d' vne heure, mais seulement ie me contentay de l' auoir ouy discourir par l' espare d' vne demie heure ou enuiron. Et de peur que l' on ne pense que ie ne sceusse pas, s' il repetoit la mesme chose qui auoit esté dite: l' aduertis ceux qui liront cecy, que ie me souuenois bien, si ce qu' il disoit estoit ainsi: car ie suz present à la dite oraison prononcee par Bossulus, & m' en souue-*

(30) Plane ac ille apud Senecam, qui recitatum a Poeta carmen nouum, suum esse dixit, & protinus memoria recitauit, cum hoc ille, cuius carmen erat, facere non posset. Senec. L. I. *Controu.* in Procem. Ex huius exempli similitudine natus forte eorum error, qui a Perronio quoque carmen alicuius Poetae recitatum narrant, quod faciunt recentiores plerique, contra fidem testis *αὐτόπυ*, quem statim allegabimus. Accuratior iis Baylius T. I. *Dictionar.* pag. 662. Remarq. (A).

(31) *La Bibliothéque du Sieur de la Croix-du Maine, à Paris 1584 fol. pag. 183. 184.*

souuenois aussi bien, que s'il eusse leuë escrite dans vn liure : mais ce qui est plus à admirer, c'est que ie le prioy de me repeter les periodes entrelacees sans la continuer, ce qu'il fist encores : Et sur ce qui est le plus difficile en cecy, c'est estoit de nommer toutes les sortes d'armes, Et tous les noms vstiez en guerre, desquels usa le dit Bossulus, parlant d'un certain Orateur, qui sembla estre descendu du ciel, pour empescher que les deux armées du Roix Francois premier Et l'Empereur Charles le quint, ne se combattissent : il usa pour lors d'une infinite de mots vstiez entre les guerriers, Et n'en laissa pas vn seul, ny mesmes les vers ou carmes de plusieurs auteurs, contenus en la harangue du dit Bossulus. Que si quelques-uns auoyent opinion qu'il eust apris la dite harangue, soit deuant ou apres qu'elle fut prononcee, cela ne se peult faire, car le seigneur Bossulus ne l'eust sceu luy mesme repeter de mot à mot, comme il l'auoit recite, d'autant qu'il l'auoit prononcee tout autrement en chaire, qu'il ne l'auoit premeditee en son cerueau ; tant à cause des celebres personnes, qui se trouuerent audit Boncour pour l'ouir (desquels il n'estoit pas aduerty) que aussi pour auoir de coustume de ne rien escrire au long, de ce qu'il auoit à dire en public (tant il est eloquent) mais bien seulement ayant mis par articles les points qu'il veut traicter. Ce que ie dy pour preuenir aucuns, qui pourroyent tourner cecy autrement que selon la verité du fait. Monsieur de la Ruelle Pepin, gentilhomme de Bretagne, pourroit tesmoigner cecy avecques moy, en la presence duquel il fit la preuue de cette belle Et heureuse memoire, laquelle ie prie à Dieu luy vouloir conseruer. Cecy n'est moins digne de merueille, que ce que nous lisons de diuerses leçons de Muret, touchant vn Sicilien. Haftenus Crucimanius. Addo testimonium scriptoris non magis vulgati, Henrici Albi, in *Elogiis Cardinalium illustrium* (32), qui tradit, Perronium, cum ad legendos Poetas animum appulisset, ex Graecis pariter ac Latinis plerumque centum versus quauis hora edidicisse. Qui plura de Perronio, cuius vita & laudes notatu dignae sunt, cognoscere cupit, legat scriptores allegatos (33). Ego iam pergo, & Poloniam sollicito, quae adhuc fuit ἀσύνβολος. Dat autem ea Gasparem PETROWSKI, Nobilem Podlachum, Theologum & linguarum pari-

B 2 ter

(32) *Eloges historiques des Cardinaux illustres* &c. par le P. Henry Albi, à Paris 1644. 4. pag. 465.

(33) Grammondum Lib. III, *Hist. Gall.* pag. 201 sq. edit. Elzeuir, in 3. Sauffay *ad Hel. Ixvii. de Scr. Eccl.* p. 72 sq. Blount in *Censura celebr. auct.* p. m. 624. Perrault dans les *Hommes illustres de France* T. II, pag. 819q. Clarmundum P. V. *Vitarum* p. 82. Rollin de *Nobilib. Theol.* p. 411 sqq. Witsen in *Vitis Scr. Eccl. Saec. XVII.* p. 855 sq.

ter ac disciplinae mathematicae clarum apud suos interpretem. Hunc Ordinis sui socium laudat Philippus Alegambe (34), quod eruditioni multiplici ac variae parem habuerit memoriam, ob quam vulgo *Calepinus* (35) vocitatus sit. Succedat huic Itatorum triga, *Marius PHIL-LELPHVS*, Francisci fil. Anconitanus, Poeta promptissimus, tantum valuit memoria, ut *vestigio stans in vno, centum ordine distantibus, confissem cuique eo, quo acceperat, ordine, complexam carmine redderet materiam* (36). *Seraphinum PICCINARDVM*, Theologum Patauinum his verbis a memoria commendat Carolus Patinus (37): *Is in eo est admirandus memoria animi sensus, ut falsa plerosque opinio inuaserit, Piccinardum arcanis medicamentibus illum sibi comparasse. Ejus siquidem tanta est memoriae praestantia, ut res quascumque sibi semel cognitas, tanquam in cella penuaria distinctissime afferret, pro lubitu exponendas. Quid autem dicam de Ioanne PICO, Comite Mirandulano, doctorum nobilissimo, & nobilium doctissimo, quem omnes Phoenicem sui temporis vocarunt, & Scaliger, ob stupendam eruditionem, monstrum sine vitio nuncupavit? Infinita sunt a viris doctis in hoc ingenii ac memoriae prodigium effusa elogia* (38), quae si repetere aggrederer, vereor, ne eorum affluentia chartam plane occuparet. Itaque contentus erit lector solo Io. Francisci Pici testimonio, qui in Vita huius Ioannis patruus sui (39) *In discendo, inquit, celeritimus erat, prompto adeo ingenio praeditus, ut audita semel a recitante carmina, & directo, & retrogrado ordine, mira omnium admiratione recenseret, tenacissimaeque*

(34) In *Biblioth. Scriptor. Societ. Iesu*. p. 150. & ex hac Rollius in *Biblioth. nobilium Theolog.* p. 417.

(35) *Calepinus* ob memoriam cur dictus sit, causa, ni fallor, haec est, quod memoria Petrowskii, instar Lexici cuiusdam Calepiniani *πολυγλωττης*, suggestit quidquid requireretur. Nam aliam *αντονομασταν* ignoro, cum non recorder, me vsquam, ac singulari memoria Ambrosii Calepini, praecleari quid legisse.

(36) Auctor Anonymus *Dialogi de L. L. reparat.* p. 401. citatus Koenigio in *Biblioth. Adde Bailler T. IV. Ingemens P. III. p. 68.*

(37) In *Lyceo Patauino*. P. I. pag. 128 priori, nam aliquot paginarum numeri Typographi vitio sunt repetiti.

(38) Aliqua vide ap. Th. Pope Blount in *Censura celebr. Auct.* p. 350. sq. ed. in fol.

(39) Praefixa operibus eius, edit. Basil. 1601 fol. Hinc Borremanus V. L. Cap. III. p. 12, Morhof, T. I. *Polyb.* L. II, cap. VI.

maque retineret memoria, quod ceteris contra euenire solet: nam qui celeri sunt ingenio, natura fieri saepe solet, ut non multum memoria valeant, qui vero cum labore percipiunt, tenaciores perceptorum euadant. Bibaldo PIRCKEY-MERO, quondam apud Norimbergenses Senatori & Patricii ordinis viro, hoc laudis datur a Conrado Rittershusio (40), quod non solum robusta ac virili voce, & bene firmis lateribus, sed etiam bonae fidei memoria, ac pene stupenda praeditus fuerit, qua hoc affectus sit, ut nunquam hallucinaretur aut deficeret, quamuis saepe numero sexaginta aut pluribus etiam aduersariorum querelis e vestigio respondendum haberet; nec pauciora interim ipse aliis capita obiceret, quae a Republica sua in mandatis accepisset. Huic adiungo tenacis memoriae virum *Conradum Wolfgangum PLATZIVM*, Doctorem & sacrorum ministrum apud Biberacenses anno 1595 defunctum, qui omnium loci futicitium, imo & puerorum nomina in numero habuit (41). Vel, si putes conuenientius, ut Pirckeymero ICTO eiusdem ordinis homo adflet, appone ad eius latus *Ludouicum Romanum PONTANVM ICTUM* Spalatensem, qui Concilio Basileensi anno 1431 interfuit. Sane vix quisquam ob memoriae praestantiam honorificentius laudari potest, quam hunc laudauit Aeneas Syluius (42), adeo ut grauiorem eius viri, quam Regis cuiuscunque iacturam censuerit. Verba afferre non piget: *Ludouicus Romanus Protonotarius, totius humani iuris gnarus, assurrexit, cuius tanta memoria fuit, ut nulli veterum cedere putaretur, siue Simonidem, siue Theodectem, siue illum, qui a Pyrrho missus ad Senatum venit, Cyneam, siue Carneadem Scripium, Metrodorum, Hortensium, siue qui horum ultimus fuit, Lucium Senecam, de diuinitate memoriae commendemus. Erat enim memor omnium, quae ipse vnquam aut legisset, aut audisset, nec oblitus erat eorum aliquid, quae ipse vidisset. Nec ut ceteri Iurisconsulti princeps legum in disputando allegabat, sed quasi Codicem legeret, sic rextum memoriter referebat. Vir, non Roma tantum sed caelo dignus; & cui nemo mortalium comparandus videbatur; non admirationi, sed stupori futurus omnibus populis, si (ut aequum vide-*

B 3

(40) In Vita Pirckeymeri, operibus eius a Goldasto editis praemissa, pag. 18. Inde Auracherus pag. 57. cui haec debemus.

(41) Ex Cruſii *Annalibus Suaeuiis* refert Zeillerus *Centur. III. Epist. 74. p. m. 809.*

(42) De *Concilio Basl.* Lib. I. pag. 37. edit. Marpurg. 1667. 4. Ex eo Vossius de *Natura Rhetoric.* cap. 20. Ionſtonus de *Naturae constantia* Propof. V. Artic. III. Memb. I. pag. 58.

videbatur) aetatis tempora duplicasset. Sed invidit fortuna Italiae, nec tantum
scientiarum lumen crescere passa est. Inmisit pestiferum morbum, virumque vix
trigesimum egressum aetatis annum, abstulit; nec plus horis sex & triginta suis
aegrotare, visusque non transiit ille hominis, sed furtum. Quis enim virum
adeo iuuenem, adeo robustum, tam brevi morula expirare putasset? Sed fuit
mors damnosior morte cuiusvis Regis; quippe quod Regi haeres succedit in
regno; viro autem adeo docto nullus superest in literis haeres.

Dandus vero etiam locus est sexui sequiori, ex quo haec nulum
exemplum adsciuimus. Ne igitur hac etiam in parte feminae
viris concedere videantur, prodeat in medium nobile par Italarum,
Altera quidem est *Helena Lucretia Cornara PISCOPIA*, Patricia Veneta,
femina per vniuersum orbem eruditum merito suo celebratissima
(43), & a B. Aurachero rarae etiam memoriae exemplis ascripta: quam-
uis desiderem luculentius aliquod specimen, cum non eadem laus sit
eruditionis ac memoriae, nec πολυμαθηστος quisque ad πολυμνημοσ
statim possit referri. Altera vero *Modesta POZZO*, itidem Veneta,
cuius fictum nomen *Moderata Fonte* variis scriptis praefixum inclaruit,
tam memori fuit animo, vt quamcunque audisset orationem, totidem
verbis extemplo redderet. Haec refert Hilariona Costa in *Elogiis fe-
minarum illustrium*, ex quo scriptore hausit Baylius (44), addiditque
hoc monumentum sepulcro inscriptum, vnde de marito & aetate con-
,,stabit: Modestae a Puteo, feminae doctissimae, quae varios virtutis
,,partus Moderatae Fontis nomine rhythmis Etruscis (quibus memoran-
,,da cecinit) & sermone continuo feliciter enixa, naturae partum dum
,,ederet, puellae vitam, sibi vero mortem (proh dolor) asciuit. Philippus
,,de Georgiis Petri in officio super aquis, pro serenis, Do. publici iura
,,defendens, amantissimae coniugi P. Obiit anno Domini 1592. Kal.
,, Nouemb. Post varia haec ex nouissimis saeculis exempla redeundum
nunc etiam est ad antiquiora tempora, vt veterum nemo se nobis sub-
ducatur. Sed interpellat nos Tobias Wagnerus, & locum antea dari
postulat

(43) Haec Piscopia est, quae solemniter rita Patavii A. 1678 *Doctrina Philosophiae* fuit
renunciata. Opera eius Parmae edita sunt 1688. 8. vid. Act. Erud. Lips. 1689.
pag. 1 sqq. & Chr. Iunckerum in *Centuria feminarum eruditione & scriptis
illustrium* pag. 113 sqq.

(44) Tomo II, *Dictionar.* pag. 1256.

postulat *Ioanni Vrico* PREGITZERO, Theol. Doctori & Academiae Tubingensis olim Cancellario, quem pro funere dixit *Timotheum fuisse, concionibus elaborandis ea diligentia, & habenda memoria adhibita, ut in Scripturis frequenter allegatis ne uocula, quae ad formalia pertinet, desideraretur, ac Petrum Bibliorum Comestorem fuisse quis diceret* (45).

Ex antiquis igitur clara est memoria PROAERESII, natione Armeni, Rhetoris in schola Atheniensium celeberrimi. Hic cum aliquando Athenis coram Proconsule in theatro aduersarios suos, estimationis contra eorum inuidiam tuendae causa, prouocasset, & aliquot scribas vitrimque assidere iussisset, praestitutum ab aduersariis argumentum, licet salebrosum atque ab omni ornatu oratorio alienum, extemporali facundia & copioso dicendi flumine ita perorauit, ut stuperent omnes, & scribae fatigaretur. Tum vero, conuerso ad scribas vultu, obseruare, inquit, diligenter, meminermine omnium, quae haecenus dixi, & si vel verbo vilo titubem aut peccem. Deinde eandem denuo orationem ordine recitauit. Vnde omnes, qui aderant, circumlambendo Sophistae pectus, velut simulacrum alicuius Dei, alii manus, alii pedes eius osculati sunt; nonnulli Mercurii eloquentiae praesidis imaginem nuncuparunt (46). Opportune hic mihi in mentem venit PROCLVS *Naucratita*, patria Aegyptius, quem cum Proaeresio perquam conuenienter coniungam. Nam & ille Athenis artem eloquentiae docuit, & quemadmodum Proaeresius Eunapium auditorem suum, ita Proclus Philostratum discipulum vitae suae scriptorem nactus est. Hic vero (47) de praecipite suo testatur, eum memoriae vi, nonagenarium iam senem, magis etiam quam Simonidem (48) valuisse. Cum hoc Proclo *Naucratita* non confundendus quidem, sed tamen quod ad memoriae laudem, omnino comparandus est PROCLVS ille Philosophus, nobilissimus Platonis interpres, cuius vitam a Marino Neapolitano itidem discipulo scriptam habemus. Hic enim cum Alexandriae audiuisset Olympiodorum, virum maxima quidem

(45) Apud Witten. in *Memor. Theol.* Decad. IX. p. 1180.

(46) Eunapius in *Vitis Philosophorum*, ex interpr. Hadr. Lunii. p. 140 sq.

(47) Philostratus junior in *Vitis Sophistarum* Lib. II. cap. XXI. § 3. p. 604. edit. Olear. in fol.

(48) De hoc adagio infra, vbi de Simonide.

quidem dicendi facultate praeditum, sed cuius oratio non tam fluebat, quam potius torrentis instar ferebatur, ut propter celeritatem & rerum grauitatem paucissimi auditorum eum assequerentur; ipse Proclus dimissa concione exiens, solitus est omnia, quae dixisset Olympiodorus, licet longe plurima essent, sodalibus suis totidem verbis e memoria reddere. Quin etiam Aristotelis scripta Philosophica, quae aliis aggreddientibus vel ad nudam & exiguam lectionem difficilia sunt, facillimo negotio edidit (49). His veterum exemplis addo etiam PYTHAGORAM, quem praetermittere non sinunt ii, qui assatim memoriae eius mentionem fecerunt, quamuis ad nugae pleraque recitant. Nam qui putant, Pythagoram nihil scripsisse (50), & causam intermissae scriptiois in memoriae fiducia quaerunt, eos iam olim nugari dixit, & Heraclidis Pontici testimonio dudum conuicit Diogenes Laertius (51). Quae vero ipse Pythagoras de diuturna sua rerum praeteritarum memoria, ex animae suae variis migrationibus orta, iactasse perhibetur, ea tanto Philosopho vix digna sunt. Primum enim se Aethalidem (52) fuisse memorauit, atque habuisse ex munere Mercurii, ut tum viuens tum defunctus omnium, quae contingerent, memoriam

(49) Vid. Marinus in *Vita Procli* cap. IX, p. 20 sq. editionis Hamb. 1700. 4. quam habemus a Io. Alb. Fabricio, magno illo elegantiorum literarum lumine, cui nos maiores gratias ac laudes, quam vel Proaerchio Eunapius, vel Proclo Marinus, debere, ad cineres proficemur. H. Casaubonus ad Script. Hist. Aug. T. I. p. 188 putat, hoc Procli exemp'um superare omnia, quae ipse legerit aut viderit prodigiosae memoriae exempla. Animaduerto autem, Clariss. virum plane credidisse, Proclum vnica leui lectione omnia Aristotelis scripta deglutiuisse: nam ita refert verba Marini: καὶ αὐτὰ δὲ τὰ Ἀριστοτέλους συγγράμματα ὅσα ἐξεμάνθηνεν (καὶ τοὶ χαλεπὰ ὄντα τοῖς ἐντυχάνουσι) καὶ πρὸς μόνον ψιλὴν ἀνάγνωσιν. Vnde patet, postrema verba a Casaubono coniuncta fuisse cum ἐξεμάνθηνεν, adeoque ad Proclum relata. At editio Celeb. Fabricii non tantum ad vocem συγγράμματα addit λογικά, sed etiam nullam agnoscit parenthesin: quibus vestigiis nos quoque insistere maluimus, quam rei portentum incredibilem in modum augere.

(50) In his videtur esse Io. Fungerus, vide librum eius de *Puerorum disciplina* & *veſta educatione*, cap. XIII. ap. Crenium T. III. *Methodor.* p. 303.

(51) In *Vita Pythagorae* L. VIII. Segm. 6. pag. 491 sq. edit. Meibom.

(52) De quo nos supra suo loco.

moriā retineret; deinde Euphorbum quem Menelaus interemit; tum Hermotimum; quarto Pyrrhum Delium piscatorem, ac quinto tandem Pythagoram (53). Merito explodit haec deliria Lactantius (54): *Nisi forte, inquit, credemus in eo illi seni, qui se in priori vita Euphorbum fuisse mentitus est. Hic, credo, quod erat ignobili genere natus, familiam sibi ex Homeri carminibus adoptavit. O minum & singularem Pythagorae memoriā!*

Redeo ad propiora tempora, atque ex saeculo XVI depromo Ioannem RAINOLDUM, sive *Reginaldum*, patria Deuoniensem, Theologum Oxoniensem, immensis suorum laudibus cumulatifimum (55). *Erne autem vir iste, ut ait Antonius Wood (56), memoria usque ad stuporem felici, in omni librorum genere, praecipue vero S. Augustini scriptis versatissimus; adeo, ut ipse solus vel altera Bodleiana, vel tertia Academia non immerito dictus sit. Accepi, Doctorem Albericum Gentilem in hac Academia Iuris civilis tum Reg. Professorem, cum forte quaestiones quaedam in ea Facultate, inter ipsum & Rainoldum, ultro citroque commessent discutiendae, fateri non erubuisse, hunc virum leges illas vel se ipso (quantus ille autem) perspiciores habuisse.* Hinc est quod idem Reginaldus a Thoma Gatacero, ut olim Longinus ab Eunapio, vocetur *βιβλιοθήκη ἐμψυχος καὶ μεσσηὶος ὀρεπιτατῆς* (57). Ut taceam ea, quae de memoria & vita scriptisque tanti viri omnium plenissime consignavit nuperus scriptor Anglus *Ioannes Princeps* in opere luculento de illustribus viris provinciae Deuoniensis

C

- (53) Prolixius ex Heraclide hanc *μετεμψύχωσιν*, & ortam inde Pythagorae memoriā deducit Laertius loc. cit. quem magis illustrant & amplificat doctissimi interpretes Aldobrandinus & Menagius. Vide etiam Olucrium ad Valer. Max. Lib. VIII. cap. 7. pag. 682 sq. edit. c. not. var.
- (54) Lib. III. de *Falsa Sapientia*, cap. XVIII. p. 196. edit. Thyssanae. Adde Tertulliani locum apud Menagium l. c.
- (55) H. Hollandus in *Herologia Anglica* pag. 229 Rainoldum vocat *Academiae lumen*, *Europae decus*, *divinae gloriae buccinatorem*, *sanctitatem eximium exemplar*, & diligentissimum in Pontificis scriptorem, cuius volumina quorquocumque in lucem prodierunt, extant omnino inconfutabilia.
- (56) In *Historia & Antiquitatibus Universit. Oxon.* Lib. II. pag. 237. Confimilia fere scripserat Io. Ionsonus in Diatrib. de *Naturae Constantia* Prop. V. Artic. III. Memb. I. pag. 58. atque ex eo Mart. Kempius in *Biblioth. Anglor. Theol.* pag. 281.
- (57) *Adversar. Miscell. posthum.* Cap. VIII. p. 582 edit. Traiect. 1698 fol.

uonienſis (58). Poſt Rainoldum eſt *Cardinalis* de RETZ, quem memoria pro tabulis uſum fuiſſe recte dixeris. *Il auoit compoſé en Latin l'hiſtoire de ſa vie, les Secrets du Cabinet, & les éuénemens les plus curieux des derniers troubles, ſans les mettre par écrit; les récitant par coeur à ſes amis qui l' en prioient* (59). Quod ſi uero a naturae peritis inter ſigna bonae memoriae recte cenſetur capitis magnitudo, non mirum eſt, memoria plan e excelluiſſe *Nicolaum* RICCARDIVM, natione Italum, patria Ianuenſem, cui caput enormiter magnum, & tanta corporis pinguedo fuiſſe perhibetur, ut baculo ſuſtentanda eſſet, ne ad terram ſuo pondere rueret. Sane certauit in hoc homine ſolidum ac tenax cerebrum cum ipſa capaciſſimi cranii duritie, qua potuit nuces, & quod eſt in malo Perſico duri, vno icſtu comminuere. *Inerat in eo magnum ingenium, eloquentiae ſumma vis, memoria, quae res, ab eo perceptas, ita fideliter cuſtodia ſepiret, ut nunquam eas elabi pateretur. Cuius memoriae fiducia, de quacunque re propoſita diſerte copioſeque dicebat ex tempore, & in familiaribus colloquiis, ac praeſertim in concionibus, quas ad populum habebat, ea rerum ac ſententiarum copia redundabat, ut Philippus III, Rex Hiſpaniarum, qui eius concionibus interſuerat, ob excellentis abundantiam doctrinae, non hominem, ſed munſtrum potius hominis eum eſſe, palam multis audientibus, dixerit; quod illi cognomen ita adhaeſit, ut nunquam exciderit; neque vulgo alio niſi monſtri nomine appellabatur.* Haec de capite iſto Erythraeus (60). Coecorum, qui firma fuerunt memoria, non rara ſunt exempla, natura plerumque externum defectum internis animi dotibus compenſante. Nos ſupra iam attulimus duos, quibus nunc tertium addimus *Henricum*

RISIVM

(58) Titulus operis, non ſatis apud nos vulgatus, eſt: *Dawmanii orientales illuſtres: or The Worthies of Denon &c.* by John Prince, Vicar of Berry-Pomeroy edit. Lond. 1701 fol. vbi pag. 525 de Rainoldo inter alia: *The Memory an Reading of this Man were near to a Miracle: He himſelf being the trueſt Table to the multitude of voluminous Books he had read ouer, whereby he could readily turn to all material paſſages in every volume, Leaf, Page, Paragraph, not ſo deſcend lower, to Lines and Letters; and this not only for S. Auſtine's Works, but for all Clasiſical Authors.*

(59) Mr. de Vigneul. Maruille T. II. *des Melanges d' hiſt. & de litterature* pag. 81.
 (60) *Pinacorb.* I. pag. 43 ſq. Aetatem huius Riccardii colligo ex libris, qui penes me ſunt. Romae circa annum 1638 impreſſis, quibus ille, tanquam Ma-giſter Sacri Palatii, nomine ſuo praecripto, editionis publicae licentiam con-ceſſit.

RISIVM Graecarum literarum olim in Academia Altdorffina Professore. Is cum esset oculis captus, nihilo secius Homerum priuatim interpretatus est, & omnia Poetae vastissimi ad vnguem recitauit (61); vt nihil dicam de ROMIGLACIO homine Gallo, itidem caeco, cuius promptam memoriam, cum concionandi peritia & reliquis virtutibus, ex Gouartio Martinus Zeillerus collaudat (62). Redeo autem ad Erythraeum, atque ab eo mutuor memorabile exemplum Iulii Antonii RODVLPHII, de quo ille in vita Ioannis Baptistae Raimundi (63) praeclara haec consignauit: *Nulla est in arte, earum quibus liberales doctrinae continentur, quod ipse nesciat; nullus est orator vel poeta Graecus, Latinus, Italus, quem non penitus ille cognouerit; nullus est de Theologia vel Philosophia liber, quem non attente diligenterque percurrerit, de quo scienter prudenterque non iudicauerit; nullum sapiens cuiusquam dictum vel factum audiuit aut legit, quod memoria septum custoditumque non teneat; unde eorum vnunquodque, cum opus est, tanquam ex penu, depromit; nulla quaestio, nulla dubitatio, in immensis illis D. Thomae Aquinatis voluminibus continetur, de qua, ex tempore, & ad cuiusvis arbitrium, non posse longas disputationes intexere. Denique non est, cur hic praetermittam Theologum nostrum meritissimum & quondam Wittenbergae suae decus Paulum ROEBERVM; quippe eum ab incredibili memoriae vi laudauit Buchnerus in scripto, quo funus optimi Doctoris indixit (64): quamquam simul indoleat, summum virum, post contractum aliquod ἀποπληκτικὸν πάθος, non oculos tantum ac ingenium, sed maxime memoriam afflictam habuisse.*

Pergentibus nobis obuium se praebet SALLVSTIVS Philosophus Cynicus, idemque Rhetor ad veterum exemplar disertissimus, in quo necesse est haud exiguam fuisse memoris animi facultatem, quod orationes a Demosthene ad populum habitas omnes ediscere potue-

C 2

rit

(61) Ita se ab eximio quodam Theologo, qui scholis Risi interfuerat, accepisse, scribit Christoph. Ad. Rupertus in *Dissert. ad Valerium Max.* p. 486.

(62) *Centur. Miscell. posthum.* Epist. XLIX. p. 429.

(63) *Pinacoth.* II, pag. 29.

(64) A quo accepta refert Th. Crenius P. VI. *Animaduers. Philol. & Hist.* pag. 199.

rit (65). Sed in eo, lector beneuole, non diu te defixum tenebo. Heus enim, aduerte oculos, Princeps eruditorum prodit, magnus ille *Claudius SALMASIVS*, praeter quem & Grotium atque Bignonium, Richelius Cardinalis neminem in uniuerso mundo doctissimum agnouit. De huius viri memoria plusquam humana siue ipsum testem velis, siue quoscunque alios, larga datur optio. Ipse quidem velut specimen diuinae suae memoriae ostentat *Iudicium illud de Plinio*, Prolegomenis suis ad *Exercitationes de Homonymis Hyles Iaricae* subnexum, in quo cum more suo flumen aliquod animaduersionum & correctionum multa eruditione turgidarum effudisset, tandem *ea tantum*, inquit, *excussimus, quae memoria fortuito suggestit, hinc inde arrepta* (66). Aliorum

(65) Ex Damascii *Vita Isidori Philosophi* Photius in *Bibliotheca* Cod. CCXLII, pag. 1068. edit. Rotomag. 1653, Suidas isdem fere verbis, & fortassis ex eodem fonte in *Lexico*, voc. Σαλβστιος. Caue autem, ne ibi de Sallustio Mopseate haec dicta esse putes, cum editio Porti T. II, pag. 705 duos illos Sallustios non satis distinguat. De aetate nostris Cynici grauer halucinantur, qui Suidae αὐτοχρονον constituunt, vt video, post alios facere Laurentium Beyerlinck in *Theat. V. H. Lit. M.* p. 401. E Nam in confesso hodie apud omnes est, Suidam vel plane sub exitum saeculi XI, vt voluit Vossius, & nuper Suidae editor Kusterus; vel circa annum 976, vt Koenigius & Cauéus arbitrantur; vel saltem sub initium saeculi X, vt Grotius censuit, vixisse, Damascius vero, ex quo de Sallustio retulit Photius, vixit saeculo VI, imperante Iustiniano, vt est apud ipsum Suidam in voc. Δαμάσκιος. Vnde, an Sallustius Suidae aequalis fuerit, facile conficitur. Vt taceam duo testimonia, alterum Simplicii, alterum ipsius Suidae, quibus Thomas Galein praefat. ad *Mythologos* suos ostendere conatus est, Sallustium Simplicii & Procli αὐτοχρονον fuisse, qui ambo Suida multo sunt superiores. Vbitamen displicet, quod vir clarissimus innuere videtur, Procli & Simplicii tempora congruere. Etenim Simplicium aequalem fuisse Damascii, cuius aetatem ex Suida iam definitimus, certum plane est, ex iis, quae attulit Io. Ionsius de *Script. Hist. Philos.* Lib. III, cap. XIX p. 306; Proclum vero natum esse anno Chr. 412, firmissimis argumentis ostendit Celeb. Fabricius in *Prolegem. ad Marinum*. Quid quod Photius loc. cit. Cod. CLXXXI, pag. 412 inter praecipuos Damascii numeret non tantum Marinum Procli discipulum, sed etiam Zenodotum, qui post Marinum demum Proclo successit. Vt adeo inter Simplicium Damascii sodalem & Proclum, si item vnus propemodum aevi; inter Suidam vero & Sallustium circiter quinque saeculorum intervallum esse cognoscatur.

(66) Vid. edit. Traiect. 1689. fol. pag. 26 fin.

rum vero de memoria Salmasii testimonia tam cumulata sunt, vt arbi-
trarer, me gratiam lectori facturum, si omnibus afferendis superfedeam.
Vnum duntaxat, quod multorum instar esse potest, adducam, Antonii
Clementii, qui in *Laudibus & Vita Salmasii* (67) haec tradit ferme in-
credibilia: *In laboribus fuit indefessus: studio & ardore in peruestigandis
scientiis, disciplinis omnibus excutiendis perimacissimo. Memoria vero profusus
stupenda. Adeo, vt pares illi hac in parte vel vniuerso orbe paucissimi, superio-
res nulli. Nulla pene nomina erant propria, virorum, regionum, vrbi-
um, montium, &c. quae, si semel legisset, non posset continuo reuocare in mentem.*
Narravit mihi V. C. L. & eximium Academiae nostrae lumen ac columen, I.
*Golius, qui vtebatur eo per familiariter, incidente occasione aliquot sibi recitasse
memoriter periodos ex Pentateucho Persico, quem decennio ante nec nisi semel
legisset. Aduersaria, aut dispositos L. C. ordines, quod fidem fortasse non inue-
ner, nullos habuit. Solis enim excerptis, quae in Bibliothecis olim puer college-
rat, vtebatur; & iis quidem valde inordinatis, sed quae memoria, cum occasio
ferret, facile suggereret. Saepe in scriptis suis huius felicitatis argumenta &
signa exhibuit expressissima, cum Auctorum locos fere citaret memoriter. Testis
quoque eorum, quae dico, Epistola ad Puteanum, huius volum. VIII. Omnia
eum in numerato habuisse, quae vngquam legisset, & expedita pollui-
isse facundia, qua eloqueretur, testis in quadam Epistola ad Is. Vossium Illu-
stris Sarranius. Librum de Mutuo aduersus Cyprianum scripsit plane sine libris,
cum podagma impediretur in museum ascendere. Tota etiam Dissertatio de
Episcopis & Presbyteris extemporanea est. Et nusquam fortius aistuar. Iu-
dicio vero fuit acerrimo, & illo opus fuit in rite disponendis ordinandisque quae
memoria depromeret; argumentis commode inueniendis, solide firmandis,
diducendis, quibus aduersarios aggredereur & prostigaret. Ad haec promi-
tudo incredibilis, hinc quindecim diebus librum integrum scribere, & illud sola
potuit memoria adiutrice. Epistolis omnibus (& eae erant propemodam infi-
nitae) quibus de rebus quibusuis difficillimis rogabatur, respondere ex tempore,
intra horam aliquot folia implere, vt fundere eas potius, quam scribere crederetur.
Pater hinc, quam non falso iudicauerit Vignolius Maruilius
(68): *Mr. de Saumaise auoit l'esprit très-vif, & la memoire prodigieuse.**

C 3

Aurans

(67) Praefixa Epistolis Salmasii Lugd. Bat. 1655. 4. vbi vide pag. LV. fq.

(68) Tom. I, *Mélanges*. pag. 5.

Autant de Livres de sa façon, autant d' Impromptu. Mirum non esset, amice lector, si post tantum memoriae portentum, quod omnem admirationem tuam occupasse videtur, nemo amplius polymnemonum prodire auderet. Audent tamen nonnulli, non quidem ut cum Salmasio comparari velint, sed ut noua succrescat admiratio, donec veluti post interscenium, ad magnum illud par Scaligerorum deueniat. Ioannes Baptista SALVTIVS, patria Genuensis, eiusdem Reipubl. Senator, meritis inelytissimus, qui anno 1642 diem obiit, tam excellenti ingenio, tamque diuina praeditus memoria fuit, ut puer adhuc, quidquid ipsi a magistris siue soluta, siue ligata oratione ediscendum tradebatur, promptissime mandaret animo, & reddere iussus, ne syllabam quidem desiderari pateretur. Cuius rei cum saepe alias, tum praesertim in solempni concione periculum fecit, quando annos vix natus nouem insigni oratione, Reip. Genuensis Ducem, nuper electum, patris sui amicissimum, laudauit, Senatoribus multis, atque omni fere nobilitate audiente; ea alacris prometiue ingenii commendatione, ut esse omnibus admirationi, ac vix credibile videretur, posse tantam in id accatis puerulum cadere vim ingenii atque memoriae (69). Adamus SASBOLDVS, vulgo *Sasbold*, Delphensis Barauus, ordini D. Francisci ascriptus, qui post varia edita scripta anno aetatis 36, post Christum natum 1553 decessit, fidae memoriae beneficio, Testis est Suerterius in *Athenis Barauis*, & Koenigius in *Bibliotheca*. Praeterea haud obscuram fortassis memoriae fiduciam arguit, quod idem hic Sasboldus, licet aliquot librorum scriptor, referente tamen Desselio in *Bibliotheca Belgica*, creditus sit in cellam suam pro bibliotheca, praeter Breuiarium ac *Biblia Sacra*, cum scriptis suis, alios libros non admisisse (70) M. Fabius Quintilianus, ut ostendat, quantum iuuetur memoria ex rerum ordine probe percepto, & accurata compositione ac diuisione, prouocat ad exemplum Q. Mucii SCAEVOLAE, qui in *Iusu*

(69) Erythraeus *Pinacoth.* III. pag. 288.

(70) Eodem tamen loco Desselius quosdam adducit accusatores. qui Sasboldum plagiarum faciunt, & *Commentarium* eius in *Epistolas Paulinas* ex *Prælectionibus* Ioannis Hasselii, Theologi Louanienensis surreptum volunt. Quae accusatio si vera est, videtur tenuis illa Sasboldi bibliotheca vno saltem libro auctior fuisse.

duodecim scruporum (71) cum prior calculum promouisset, essetque victus, dum
 rus tendit, repetito totius certaminis ordine, quo dato errasset, recordatus, rediit
 ad eum, quicum luserat, isque ita factum esse confessus est (72). Sed haec
 vere ludicra sunt prae iis, quae de utroque Scaligero nunc veniunt
 commemoranda. Atque ad patrem quidem Iulium Caesarem SCALIGE-
 RUM quod attinet, non arbitror suspectum testem me producere, si
 ipse filii verba de memoria eius allegem. Hic autem in Epistola ad
 Ianum Doufam, ubi de vetustate generis Scaligerae, & vita sua pariter
 ac patris exponit, ita de parente refert (73): *Quoties arthriti ei visum*
scribendi admebat, tunc, ut Emnius loquitur, poetabatur, & quotcumque ver-
sus noctu conceperat, mane, si per frequentiam eorum, qui illum consulebant,
aut officii causa inuisebant, liceret, sin autem, vespere, postquam omnis turba
illa dilapsa esset, dicebat. Ac tanta erat memoriae felicitas etiam in extrema
senectute, ut ducentos versus in Viuesiano praedio mihi dictarit, quos die priore
conc. pros propter visitatorum officium recitare distulerat. Et post alia in-
teriecta: Porro multarum linguarum peritus fuit, Slavonicae, Hungaricae,
Germanicae, idiotismi Graeci, Italici, Hispanici, & Francici. Sed Francicum
tribus mensibus, postquam Aginnum venisset, pers. & ssime loquebatur: cum
samen & Vasconicum simul didicisset. Maior enim longae differentia est linguae
Francicae & Vasconicae, quam Flandricae & Germanicae. His addit Terstie-
 rius (74), quod Scaliger pater septendecim versus Aeschyli consecutum
 memoriter recitare potuerit, dummodo eos semel sibi praefectos
 audiuisset. Nec parum facit ad arguendam memoriae eius diuinita-
 tem, quod licet magnam vitae partem in militia consumsisset, ac ante
 quadragesimum septimum aetatis annum, nec quidquam edidisset,
 nec totum se literis tradidisset, nihilo secius in ipsa valetudinis infirmi-
 tate id consecutus fuerit, ut criticus acutissimus, Grammaticus acerrim-
 us, Poeta excellens, Philolophus subtilissimus, & alter in Medicina
 Aescu-

(71) Videtur eiusdem generis lusus esse, quem hodie vocamus die Dame. Pro scruporum legi mauult scriptorum Colomelius in Opusc. p. 272. sed causam non addit.

(72) *Institut. Orator.* Lib. XI. cap. 2.

(73) Epistola haec prima est inter Iosephi Scaligeri Epistolas, coniunctim editas Lugd. Bat. 1627. & Frf. 1628. 8. ubi vid. pag. 39 & 40.

(74) *Eloges des Hommes Scavans*, P. I. pag. 142. conf. Jac. Leclui *Orat. de Memor* p. 263.

Aef. ulapius, Thuani, Lipsii, Vossii, Barthii & aliorum quorumuis
 fummorum virorum iudicio euaserit (75). Paternae vero gloriae ac
 memoriae non aemulus dyntaxat, sed velut heres ex asse fuit *Iosephus*
Iustus SCALIGER, nisi mauius hunc filium ipso patre maiorem existi-
 mare. Quamuis enim vel sola eius stupenda eruditio satis ostendat,
 quam capax ei cerebrum fuerit, quam firma memoria, cui tam im-
 mensa doctrinae variae moles committi potuit: tamen nec singularia
 defunt ostenta, ex quibus velut exvngue leonem agnoscas. Ipse in
 eadem ad Doufam epistola, cuius paullo ante memini, vbi se pleraque
 sine magistro didicisse scribit, quam subitus fuerit scriptorum diffi-
 cillimorum helluo, simul significat, iactanter quidem magis, vt arbi-
 tror, quam falso (76). *Vix delibauis*, inquit, *coniugationibus Graecis,*
Homerum cum interpretatione arreptum vno & viginti diebus totum didici
 (77). — — *Reliquos vero poetas Graecos omnes intra quatuor menses deuorauis,*
Neque vllum oratorem aut historicum prius atigi, quam Poetas omnes tenerem.
 Et, ne solus in causa sua tellis esse videatur, aduocabo etiam Danielem
 Hein-

(75) Conseruissima Scaligei patris encomia vide in Th. Pope-Mount *Censura Anto-*
rum p. m. 423 sqq. quibus merito a seibo Scaeuolae Sammarthani magna
 veiba ex *Elog Gall* p. m. 41: *Ad eius hominis immensam gloriam, cum una*
regio non sufficeret, ideo superis placuit in varias eam nationes ita partiti
ac diuidere, ut eius ortum Itali, educationem Germani, fortunarum sedem,
ac postremo tumulum Galli sibi arrogarent.

(76) Non proinus credulum se praebere videtur Drexelius P. III. *Aurifod.* cap. X,
 praefertim vbi numerum init Poetarum Graecorum, qui principes filtem ha-
 bentur. Nec sine causa Carolus Perrault, vbi haec reiecit, subiicit: *Cela est*
tres-difficile à croire, quoy qu'il s'en soit vanté luy-même. Tom. II. *des*
Hommes illustres, pag. 134. Enimvero qui ingenium Scaligei nouit, facile sibi
 persuadebit, a gloriatione eum propius abfuisse, cum haec scriberet, quam a
 mendacio.

(77) Miraculo profecto simile, cum sola Ilias, vt computauit ex accuratissima edi-
 tione Cantabrigiensi, versus habeat 15191: nec multo minor prodibit numerus
 ex *Odyssaea* & reliquis Homeri. Falsus autem vehementer est Drexelius, loc.
 cit. qui ex amici cuiusdam computo, soli Iliadi ascribit versus 31670; quem
 incaute secutus Auracherus. Satis est in hac Drexelii summa pro toto Homero;
 imo plus satis pro Scaligero, qui intra vnum & viginii dies haec deuorauit.
 Si Misandrum legas in *Delic. Histor.* pag. 216, plane duos tantum dies a Scali-
 gero infumos crederes. Sed facile est, siue auctoris, siue typographi oscitan-
 tiam deprehendere.

Heinsium, virtutum eius, si quisquam alius, conscium, quippe quo Scaliger, dum in Belgio vixit, familiariter usus est. Ille vero in Epistola ad Isaacum Casaubonum de morte Scaligeri perscripta (78) memoriam eius excellentem his verbis laudavit: *Præter omnium ætatum & locorum, præter omnium temporum ac gentium historiam, præter omnium linguarum ac disciplinarum scientiam, quod maxime in eo semper admirati sumus, promitudo fuit & memoriæ extemporali: quæ tam bonum illi nomen erit, ut quæcumque legeret, teneret ac recorderet; de iis autem, quæ recondidisset, quovis loco, quovis tempore, interrogatus responderet; non inter eruditos tantum, sed & inter eos, qui in rebus publicis & aula toti occupantur. Ut non modo res, quæ quotidie geruntur, in Gallico præsertim regno, sed & singulorum, qui ad quovis locum, instituta, mores, ingenium ac consuetudinem in numero haberet. Quæ res Præsidem Ianinum, cum hic esset, in supponere dedit, qui deceptum se fuisse ab amicitia affirmabat. Expellasse enim virum, ex eorum commendatione, eruditum: invenisse hominem, qui nihil ignoraret. Aduocabo etiam ipsum Casaubonum (at quantus ille testis!) qui in Præfatione Opusculis Scaligeri præmissa (79). Nihil est, ait, quod discere & quicquam vellet, quod ille docere non posses: nihil legerat, (quid autem ille non legerat?) quod non statim meminisset: nihil tam obscurum aut abditum in villo vetere scriptore Græco, Latino vel Hebræo, de quo interrogatus non statim responderet. Historias omnium populorum, omnium ætatum, successiones imperiorum, res Ecclesiæ veteris, in numero habebat: animalium, plantarum, metallorum, omniumque rerum naturalium proprietates, differentias & appellationes, quæ veteres, quæ recentes tenebat: accurate. Locorum seu provinciarum sineis, & varias pro temporibus illarum divisiones ad unguem exhibebat. Nullam disciplinarum scientiarumque graviorum reliquerat intactam. Linguas tam multas tam exacte sciebat, ut vel si hoc unum per totum vitæ spatium egisset, digna res mimulo potuerit videri. Hac tamen parte felicitatis patre inferior fuit Iosephus noster, quod cum ætas in senectutem vergeret, memoriam hanc diuinam labefactari videret. Has enim ad Doufam querelas fudit (80): *Multa hætenus latent me, quæ ignoro: multæ exciderunt, quæ sciui: ut possim agnoscere morbum memoriæ meæ, quæ sibi in hac æta-**

D

(78) Habetur in Epistolis Ios. Scaligeri Lib. IV, Epist. CCCCLIII. vid. pag. 721. ed. Pyl.

(79) Edit. Paris. 1610. 4. pag. 4.

(80) Epist. I. pag. 4.

te aurem velit, & me monet quotidie mori. Item aliquando ad amicos (81): *Miseram valeo memoria: nunc ego possum quidem recordari, esse in Euclide, & quo in libro, & quae verba; sed non qua propositione. Fui felici memoria, ut 80 disticha, si semel legissem, possem recitare, & omnia mea carmina, quae composueram.* Ceterum an arte quadam, ad memoriam adhibita, tot portenta ediderit Scaliger, demonstrandum illis relinquo, qui id aiunt (82); mihi quidem nondum obuenit idoneus eius rei auctor. In tanta vero ingenii ac memoriae diuinitate non inique Lipsius (83) Iosephum hunc vocauit *Daemonium hominis*: nec male aliquis (84) vtrumque Scaligerum appellauit *homines millenarios*, id est tales, quales natura intra mille annos vix duos producit.

Dabis veniam, Lector beneuole, quod plures non adiungam. Malo enim, integra admiratione tua, in Scaligeris nunc desinere, quam alios, tantis heroibus fortassis impares, adicere, in quibus animum ab expectatione sequentium remittas. Praeterea cum per hos polymnemonēs decenter te conuentum velim, cavendum mihi est, ne nimia eorum turba te obtundat potius quam compellet. Quippe, iis duntaxat deprecatoribus, apud te impetrare volui, ut ad diem V Kalend. Februariar. a meridie, post vota publica in templis nuncupata, in auditorio nostro te sillas. Dies ille sacer est nomini ac memoriae CAROLI XII, Regis nostri clementissimi, quem ut saluum adhuc & superstitem omnes enixe gaudemus, ira Musis nostris nihil prius aut antiquius est, quam pietatem suam tam sancto nomini, eo, quo valent, officiorum genere declarare. Cum vero nec diuturna REGIS charissimi absentia, nec fata Sueciae, orationem omnino laetam admittant, danda est opera, ne aut gratulatio sine omni doloris sensu esse, aut dolor omnem gratulationem praeccludere videatur. Has partes in

(81) In *Scaligeranis*, p. m 263.

(82) Io. Brancaecius, pro venditanda arte sua memoriae, ut liquet ex *Actis Erud. Lips.* 1703, p. 67. Si quid autem ego iudico, illud potius artis genus Iosepho etiam Scaligero tribuenus, quod a patre Iul. Caesare adhibitum credidit Berneggerus, loco, quem supra allegaui, ubi de Io. Pappo.

(83) *Epistol. Quaest.* Lib. III. Ep. 20.

(84) P. Fulgentius, Italus, scriptor *Vitae Pauli Sarpi*. ut ex Huguetani *Itinerario Italico* refert Ant. Teiffierius P. I. *Elog.* pag. 150.

se susceperunt iuvenes duo ex supremo coëtu nobilissimi, & liberalibus ingeniis in spem reipublicae efflorescentes, quorum alter

SIGISMVNDVS DANCKWERTH,

Bardenicensis,

Sueciam iuste dolentem

oratione Latina; alter

IOACHIMVS GEORGIVS FERBER,

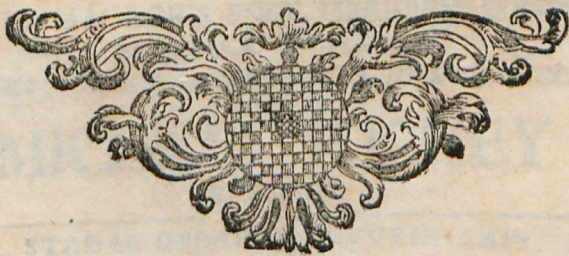
Stadensis,

Sueciam iuste sperantem

oratione Germanica demonstrabit; argumentis vtrimque ita temperatis, vt Musae nostrae, in hac aperta temporum difficultate, neque ad adulandum satis impudentiae, neque ad desperandum satis diffidentiae habere intelligantur.

Quisquis igitur haec legis, siue literarum Praefes ac Stator, siue officinae nostrae & bonarum mentium fautor, praesentia tua concioni nostrae decus adde. Neque enim quidquam magis valet ad honestum in iuvene oratore laudis studium, quam frequens auditorum illustrium conuentus; neque Gymnasium nostrum, quod per singularem Dei indulgentiam floret, de felicitatis suae constantia vlllo alio indicio magis confirmatur. Scripsi Stadae X Kal. Febr.

A. CIO IO CC XI.

le foleptum iunctus duo ex fupremo coram nobilitate & liberali-
bus in fpecie riphobolicefficientes quorum illor

SIGISMUNDVS DANCKWERTH

Sueciam iulle dolentem

IOACHIMVS GEORGIVS FERBER

Sueciam iulle fperantem

oratione Germanice demouftrabit; argumentis utrinque ita temper-
tati, ut Medietate in hac fpecie reiporum difficultate, neque ad
adhibendum fupradictos, neque ad deperendum fuis difficultate
habere intelligant.

Quodam itaque hac fagu, fice literaria, fpecie de fatione, fice
officina hoftrac de honorem mentium fufor, pcedente tua condigni
notitiedens adde. ficepcedentididiam magis vix ad hoftrac
in hoftracore fanda fhabant, quoniam ficepcedentididiam
comitant; neque fymptofum hoftrac, quod per quatuordecim
indoleptum hoftrac, de ficefitione hoftrac vix ad hoftrac
magis confirmant. ficepcedentididiam X. Kal. ficepcedentididiam

A. C. M. CC. XL

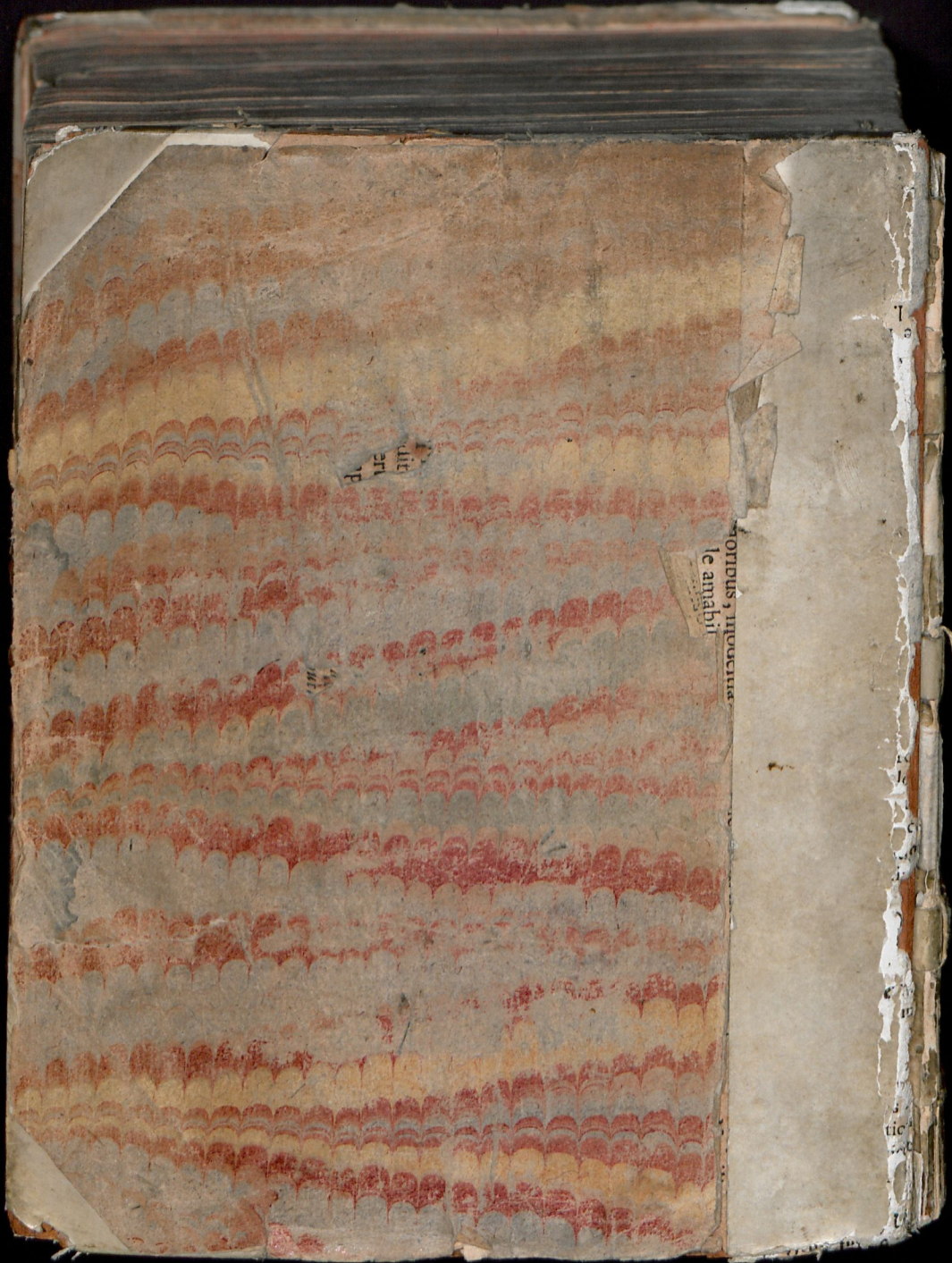

Nr 113.
8°

17.15.

de
ue
cip

le anābū
HORRUS, in pōrta

I

e

c

s

tic

t

XXXI.
POLYMNEMONES
SIVE

**MEMORIAE
DIVINIORIS**

EXEMPLORVM PLVS CENTVM
EX VARIA
PRAESERTIM ERVDITORVM HISTORIA
DEPROMTORVM

CONTINVATIO TERTIA

QVA AD
ORATIONES

IN SOLEMNIBVS CAROLINIS AD D V KAL FEBR.
POST MERIDIEM A PRECIBVS PVBLICIS
BENEVOLE AVDIENDAS

CONCIONEM VIRORVM SPECTATISSIMORVM
IN MVSEVM STADENSE PVBLICVM

PER QVAM OFFICIOSE CONVOCAT

MICHAEL RICHEY
RECTOR

STADAE OPERIS HOLVVEINIANIS
A CIO IC CC XI

8
55

87

